

qualis Themistocles fuit, & Pericles, & Cimo, & quicunque alij in administratione republice florenterant. **THE.** Per locum, istos inquam. **SOC.** Quid vero si nobilis equus esse studeas, & in ea arte sapiens, ad quosdam alios accederes, quam ad equitibus? **THE.** Ad nullos alios. **SOC.** Quippe ad hos ipsos qui equestri arte polent, & qui equis cum nostratibus, cum alienis quam plurimis videntur. **THE.** Scilicet. **SOC.** Eodem modo si sapienter iaculandi artem adspicias cupias, ad eos qui optime iaculantur, & qui multis tam alienis, quam propriis videntur spectatis proficisceris. **THE.** Mihi quidem videtur. **SOC.** Age ita que postquam in civibus eruditus vis, ut in his sapiens fias, ad alios accedendum putas, quam ad hos civiles homines, qui disciplina civili summo opere valent, & videntur cum patria, tum aliis civitatibus: versanturque sibi in Græcis & in barbaris: An putas cum aliis quibusdam conversans, sapiens evadere in his in quibus ipsi sunt, & non in his ipsis? **THE.** Audivi Socrates, sermones quosdam, quos tuos aliter, civium virorum liberos nihil meliores, quam cerdonum esse. Et mea quidem sententia vera dicit. Inspiciens ergo sim ego, qui de illorum numero esse possim, si mihi persuadam, aliquem istorum suam mihi sapientiam traditurum, qui quidem suos filios ipsorum minime iucent, putentque vel mihi, vel vili mortalium ad hanc rem posse proficere. **SOC.** Quid tu igitur optime hominum agas, si cum tibi filius esset, huiusmodi negotia exhiberet, ostendens cupere in optimum patrem evadere, succensatque tibi quod nullam in te pecuniam eius gratia collocares, sed ipsos pingendi artifices parvipenderet, neque ab eis aliquid vellet dicere, tibicines item tibicen effici volens, vel etiam circharædos? Habes quod cum eo agas, vel quò tandem illum mitteres, nolentem ab his discere? **THE.** Minime profecto habeo. **SOC.** Nonne igitur eadem hæc faciens, miraris atque succenses patri, cum dubitasti quid tecum agat, & quò te mittat, quem Atheniensium in administranda republica præstantissimorum cuiusque voluisses commendaturi eramus, qui tecum sine pretio veritatis fuisset: simulque & sumptibus peperceris, & ab huiusmodi consuetudine plus nominis quaesivisses, quam omnium cæterorum. **THE.** Quid igitur Socrates, nonne tu es bonus viris? Si me susceperis, fat habeo, neque alium quæro. **SOC.** Quid hoc dicis? **DEMO.** Non male dicit, o Socrates, neque mihi quoquam hoc iucundius vultusque, ut arbitror, esse possit, quam si huic tua consuetudo placeat, & si tu cum eo versari velis: & profectò pudore impediri dicere, quam vehementer affectem. Itaque ambos vos rogatos velim, & te ut velis hunc suscipere, & te ne alium, quam Socratem quaeras, meque maximis curis, & formidine plenis obsecro liberetis, quoniam nunc vehementer timeo, ne hic cuiuspiam alterius consuetudinem quaerat, à quo deinde perdat. **THE.** Ne vltimus mihi timeas, mi pater, si huic persuadere potes ut me suscipiat. **DEMO.** Redè loqueris, & ad te o Socrates, omni modo posthac oratio converteretur. Ego enim, ut brevisissime loquar, me simul ac mea omnia vel charissima quoocunque indigeas, tibi libentissime trado, si hunc Theagem susceperis, eique pro virili tua bene feceris. **SOCRATES.** Equidem, o Demodoce, studium hoc tecum non admiror, siquidem existimas maximè à me hunc iuvari posse. Non enim video

vbi maiore diligentia opus sit, si quis mentem modo habet, quam ut filium optimum reddat. Sed unde tibi hoc ita visum est, me videlicet tuum filium meliorem posse civem reddere, quam tute possis? Atque unde hic tibi persuasit posse magis à me, quam abs te ad hanc rem iuvari? Is enim vehementer admiror: tu enim primùm me senior es, deinde multis ac maximis apud Athenienses fuitus es magistratibus, neque te magis quisquam à popularibus Agnagyrus ac reliquis civibus honoratur. In me autem horum quocumque neuter vultum videt. Verum si civium virorum consuetudines Theages iste contemnit, aliisque quaerit qui instruere iuventam profitentur, est hic Prodicus Chius, & Gorgias Leontinus, & Polus Agrigentinus, aliique per multum, qui adeo sapientes sunt, ut cum vrbes adeunt, nobilissimos & ditissimos alliciant ad se iuvenes: quibus cum vel optimorum quoruncumque familiaritate gratis uti liceret, eorum assuetudine relicta, persuasit ad illos conferunt se, pretium, atque id ingens, offerentes vltro, & gratiam insuper maximam habentes. Ex his ergo decebat te ac filium tuum aliquem eligere, me vero ad id elegisse non convenit. Nullam enim ex istis beatis & pulchris dicitur, scio ac dico (& ut paucis loquar) velim tamen mihi illas esse notas, verum semper nihil scire, præter exiguum quandam amandi disciplinam, qua vulgo præstantiorum, tum superioribus, tum etiam præteritis viris esse videtur. **THEA.** Videlicet pater Socratem hunc non admodum familiaritatem meam recipere: nam quod ad me attingit, paratus eram, modo ipse voluisset: sed hæc omnia ille ioco aduersus nos dicit. Noui enim meorum aequalium, & aliquanto seniorum nonnullorum, qui priusquam cum hoc versarentur, nullius erant pretij: postquam autem familiaritate istius vili futi, breui omnium supremi eorum euaserunt, quorum in simi prius erant. **SOC.** Nosti quale hoc sit, o Demodoce fili? **THE.** Noui per locum: si vobis enim, talis fiam, quales illi fuerunt. **SOCRATES.** Non ita, o optime, sed hoc te fecellit, quale sit: ego autem tibi dicam. Adest mihi diuina quadam forte dæmonium quoddam à prima pueritia me secutum: hoc enim vox est quædam, quæ cum sit, semper eius rei, quam facturus sum, diffusionem inuit, prouocat vero nunquam. Quod si quis amicorum mecum quandoque aliquid communicat, venitque vox, hoc illa diffusadet, neque facere sinit. Cuius quidem rei vobis testes dabo. Charidem virum bonum Glauconis filium noscitis: hic aliquando in Nemea stadio se exercitaturus mecum communicabat. Ac statim vbi dicere inciperet quod se exercitaturus esset, affuit vox: ego prohibui, edicens quemadmodum ipso loquente dæmonij vox extiterat, ne se exerceret. Ille vero, fortasse, inquit, significat tibi me victorem non euasurum: sed & si victoria non potiar, tamen hoc tempore me exercens, aliquid proficiam. Atque ita locutus, in certamen abiit. Opere pretium igitur est audire ab eo quid ei ex eo certamine contigerit. Iam si vultis & Chitomachum Timarchi fratrem rogare quid ei Timarchus dixerit, cum iam moriturus esset, is enim & Euathlus quidam cursor, qui illum fugientem susceperit, referet vobis quid ille tunc dixerit. **THEA.** Quidnam? **SOCRATES.** O Chitomache, inquit, equidem quamprimum moriturus venio, quoniam Socrati obtemperare nolui. Hoc quid ita dixerit Timarchus, ego exponam. Cum enim

enim surrexissent ex conuiuio Timarchus & Philemon Philemonis filius, interfecturi Niciam Hierocam mandati filium: soli enim insidiarum ij consensuerant: hic Timarchus, Quid ais, o Socrates, inquit. Vos quidem bibite, me vero oportet alio ire, redibo autem paulò post, si occasio erit. Tum mihi aderat vox. Itaque ne fugas inquam, solum enim mihi à dæmone signum factum est. Quæuit ille. Deinde paulisper commoratus ardebat iterum eundi cupiditate, dicens, eo iam Socrates. Et quia iterum vocem audiui, rursus illi cohibui, donec ille tertio laterem me cupiens surrexit, nihil mihi dicens, sed obsecrans, cum ego mentem aliò aduertissem: & sic profectus ea patrauit, que mortis ei causa fuerunt. Hæc eadem ille fratri quemadmodum nunc ego vobis dixit, se scilicet moriturum venire, quod mihi credere noluisse. Audietis præterea ex multis qui in Sicilia sunt, que de exercitus clade prædixeram. Et præter id quidem ab his qui illa nouerunt, audire licet. Expectari verò dæmonij signum siquid forte dicit, etiam non possumus. In expeditionem namque exiit Samionus Cali filius. Mihi autem signum adfuit, proficiscitur verò nunc cum Thrasilo aduersus Ephesium & Ioniam militaturus. Ego autè illum existimo, vel intercedam in, vel huiusmodi aliquid incursum, & de reliquo negotio vehementer metuo. Hæc omnia ideo tibi dico, quia potestas omnis ad familiaritates cum his qui mecum sunt insituta dæmonij est. Multis enim aduersatur, neque licet his auxilium ferre, qui me inuito dæmone conuersantur: quare impossibile est mihi, cum his viuere. Multis autem hærere non prohibet, sed consuetudine nostra nihil omnino iuuat. Quibus autem fuerint in ipsa familiaritate potestas dæmonij, illi sunt de quibus illud animaduertisti, breui enim proficiunt. Sed eorum partim hoc beneficium firmum habet atque durabile, plerique vero quoad mecum sunt misere polleat: ubi discesserint, rursus nihil à cæteris differunt. Hoc quandoque accidit Aristidi Lytmachi filio, eius qui filius fuit Aristidis. Nam mecum commorans, breui multum profecit: postea verò in militiam profectus est, rediens deinde offendit apud me agerem Thucydidem Melilli filium: hic autem Thucydides pridie mihi inter disputandum nescio qua de re obiecerat. Cum me salutat, & quædam insuper collocutus esset Aristides, Thucydidem, inquit, o Socrates, audio gloriari & in quibusdam tecum etiam concertare, tanquam aliquid sit. Est inquam, ut dicit. Tū ille, Nō meminit, inquit, antequam tibi adhaereret, quale fuerit mancipiū. Non videtur inquam per deos. At ego, inquit ille, ridiculus sum. Quidnam maximè inquam? Quoniam priusquam hinc abirem, cū quous disputare audebam, nequialiquid videbar in dilecto deterior, adeo ut cætus præstantium virorū audacter adirem. Nunc autem contra fugio quemcunque eruditum esse intellexi, adeo pudore adducor ob inscitiam. Vtrū igitur inquam, eueffigio te reliquit illa vis, an paulatim? Paulatim, inquit. Quando verò in te incesit, vtrum accidit tibi aliquid à me dicenti, an aliter? Dicam, o Socrates, rem quidem per deos incredibilem, veram tamen. Nihil vnquam à te, ut ipse feci, didici, proficiebam autem quotiescunque tecum essem, & si in eadem solum domo essem, non tamen in eadem parte domus, magis tamen quoties eadem in parte. Et mihi quidem videbar multo magis, quando in eadem parte existens, aliquid te di-

centem intuebar, quam cum alio essem auferens. Sed longè magis proficiebam, cum apud te sedens, te tangebam. Neque autem omnis habitus ille de fluxit. Est igitur, o Theages, huiusmodi nostra consuetudo. Si enim Deo gratum est, permultum quidem & breui proficies: in contra, minime. Vide igitur ne tibi tutius sit ab aliquo illorū erudiri, quibus in sua potestate sita est veritas qua cæteris proficit, quam à me fortuna quadam id assequi. **THE.** Mihi quidem sic faciendū, Socrates, videtur, ut consuetudine nostra de dæmone intelligamus. Quod si nobis annuerit, redè omnia: sin minus, quod agendum sit consilium habebimus cum, alterine cupiam adhaerere, cum hoc diuinum quod tibi insitū est, precibus & sacrificiis & alio quous denique pacto, quo vates videntur, placare concur. **DEMO.** Nihil ad hæc, o Socrates, hinc adoleseenti repugnes: bene enim dicit Theages, o. Adquæ si videtur oportere sic agere, sic agamus.

MENO, VEL, DE VIRTUTE.

MARSIIII FACINI ARGUMENTUM.

Quæritur esse argumētationum generæ, quæ in Platone videntur exemplum in dialektico, rationationem, & enigmata, & quæ pæli sunt, sicut in Alcino capendo, quod & nos tradidimus in eadem. **THEA.** Etiam in Platone in dialogorum specie inuenimus, & quibus argumentationibus in vnaquaque dialogo specie uti solet. **THEA.** Aut enim solum inquit, solum inquit, aut solum uti exponit ac docet, aut in vnaque versatur. **PRIMO.** In quatuor, & conuersiuis, Expositiuis alter, Proterius mixtis est dicitur. **MENO.** Autem licet mixtis sit, maius tamen ex parte conuersiuis et conuersiuis, & omnes argumentationes attingit. **THEA.** Qui ex abis Platoni dialogis, qui ad expositionem multas, quam ad disceptationem pertinet, sensu colligit, & Meno hinc adiciat, difficile summam disputationis bonæ elicere possit. **EST** autem hæc quæ dicitur sit, & quomodo nobis ad ipsa agnoscere. **Id** Socrates efficit, dum quatuor Meno, Aristippi, Gorgia, et Prodicus de virtute disputationes conuersas et disputationem suam post illas indolentem generis obiectionibus retrahat. **PRIMO** quippe ex redargutione falsitatis elicit. **EST** autem bonitas virtus, affectio que habet in anime, que potest non naturalis esse, quam optime sumam opus exercet, que ad finem in libro de Republica traditur. **OPUS** cuiusque patet esse optime exerceri, cum ad finem suum dirigitur. **Quod** ad finem conuersiuis, velle dicitur. **MENON** igitur in hæc disputatione, conuersiuis virtutis effectum id esse traditur, et et aliter, et ea quibus agitur virtutis, velle reddat. **Ita** utque definitio bonæ dicitur, ut sita in vna, virtutis esse dicitur. **PRIMUM** profectus sit, virtutes plures sunt, pro virtutis anime et aliam dicitur, virtutis quibus vna tamen que dicitur est conuersiuis virtutis ratio, semper inspicitur. **PRIMO** virtutis anime est, cuius aliter est perpetua contemplatio virtutis. **Secunda** ratio: cuius aliter virtutis intellegatio. **Tertia** phantasia, cuius aliter collectio eorum que sensus eius nunciat, patetque perij, illa dicitur. **Atque** hæc sunt virtutis anime, que conuersiuis dicitur. **Restant** tres alia, quas appetitibus virtutis dicitur, & irascendi vis & concupiscentia. **Phantasia** aliter, appetere que mens & ratio potest, irascibilis, appetere que ratio et phantasia proponit. **Concupiscentia** aliter, appetere que phantasia sensus obtinet. **Sed** insuper ista dua subiciuntur, suauitatis et astringendi virtutis, hæc cum superioribus, aut nihil, aut vis et partem admodum acerrime committant. **Affectio** mentis que contemplationem perficit, sapientia est: que rationis indagatorem eorum que natura facit, prudentia quidem indagatorem eorum que natura facit, prudentia contemplationem in his que non agunt. **Que** phantasia dicitur, opinio velle, quam facereat quidam accant. **Nulla** ita voluntatem & liberalitatem. **Irascibilis** fortitudo est, quæ, quæ, concupiscentiam conuersiuis, sumi et temperantiam, hæc omnibus est commune, ut quælibet eorum sit affectio, autem virtutis naturalis perfectionis, dum de eorum tradit, & virtutem ad finem virtutum esse quæ dicitur. **Artem** et vera virtutes dicitur, velle dicitur. **Sapientia** quidem natura est, cum atque ratione omnium in mente complexio, perceptioque, virtutis summa. **Sic**

Tris dialogi vltimi.

Vires anime cognitur.

Vires appetituum.

Vigores duo